

Nr 266

Av herr **Johansson** i Trollhättan **m.fl.**, om översyn av bestämmelserna angående avdragsrätt vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Vid olika tillfällen framställes krav på avdragsrätt för vissa bestämda ändamål. Ibland är dessa ganska behjärtansvärda. En del av dessa krav har lett till beslut, medan andra år efter år har avslagits. Vår taxering till inkomst- och förmögenhetsbeskattning uppvisar en stor flora av sådana avdrag — underskott å förvärvskälla, allmänna skatter av kommunal natur, periodiskt understöd, frivilliga pensionsavgifter, tilläggs-pensionsavgift, annan pensionsförsäkring, olika sjuk- och olycksfallsförsäkringar, förvärvsavdrag, kostnader för inkomstens förvärvande, facklitteratur, representation och fördyrade levnadskostnader.

Alla dessa avdrag innebär en betydande nackdel vid deklara-tionsförfarandet. Under senare år har man gjort vissa försök till förenklingar vid deklarationen. Avdragen verkar tyvärr i helt motsatt riktning. Dessutom uppmuntrar de försök till skattesmitning.

Det helt avgörande argumentet mot avdragen är emellertid att de förorsakar orättvisor. Vid en progressiv beskattning vänder de den tunga ändan ner och den ekonomiska vinsten vid avdragsrätten blir tyvärr helt olika för stora och små inkomsttagare. En av de avgörande orsakerna till införandet av de allmänna barnbidragen 1948, då de ersatte barnavdragen vid beskattningen, var ju bl. a. rättvisesynpunkter.

Det är möjligt att något system kunde konstrueras, där avdragen först göres då skattesumman är uträknad och fastställd och att avdragen på så sätt blir av lika ekonomiskt värde för alla medborgare. Detta medverkar emellertid inte till någon förenkling.

Det mest stötande avdraget f. n. är enligt vår mening när personer med höga inkomster bygger stora och påkostade villor och sedan vid taxeringen kan påräkna avdrag för räntor, medan andra, som bor i mindre och billigare fastigheter, inte kan få samma förmån. De som hyr i vanlig bostadsfastighet ställs i allmänhet helt utanför denna avdragsförmån, även om pengar lånats upp till insatsen vid bostadsrätt.

Representationsavdraget är ett annat avdrag vars värde ur allmänna synpunkter starkt kan ifrågasättas. I vilket fall som helst uppmuntrar det inte till sparsamhet eftersom »finansministern betalar en stor del av notan».

Vid 1961 års riksdag väcktes en motion av herr Spetz i första kam-

maren med ett liknande innehåll (38/1961). Vid bevillningsutskottets behandling av motionen framhöll utskottet i sitt betänkande (70/1961) att det därför torde föreligga fog för antagandet att skattesystemsutredningen kommer att ingående pröva olika förslag till lösningar för att nå det angivna målet och därvid även överväga i vad mån de av motionären framförda synpunkterna bör beaktas.

Någon ändring av avdragsrätten i den riktning som vi här syftar till har emellertid inte kommit, och det nuvarande deklara-tions- och taxeringsförfarandet vid inkomst- och förmögenhetsbeskattning har därmed icke heller i nämnvärd grad förenklats. Någon lösning på rättvisefrågan har således icke heller åstadkommit.

Vi skulle tro att den nuvarande källskatten så småningom kommer att ersättas av definitiv källskatt. Inför en sådan reform är det nödvändigt att det nuvarande avdragsförfarandet avskaffas eller ersättes med annan betydligt enklare form av beräkning där rättvisesynpunkten också måste beaktas.

Eftersom samhällets inkomster bestäms av de utgifter som samhällets beslutande organ bestämmer sig för är skatten en fråga om fördelning mellan medborgarna. Vi hävdar att ett skattesystem måste konstrueras så, att det i första hand gynnar de lägre inkomsttagarna. Även en undersökning av avdragsrätten måste ha detta som mål. Ett resultat av en sådan reform skulle alltså kunna bli en skattelättnad för låglönegrupperna.

Med hänvisning till ovanstående får vi härmed hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att avdragsrätten i dess olika former vid taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt upptages till prövning.

Stockholm den 25 januari 1966

Hilding Johansson

Evert Svensson

Åke Zetterberg

Tekla Torbrink

Lars Henriksson

Lisa Johansson
